

חכמת הדורות

לראות את התשובות החדשות שמצאת".
האב קרא בשתיקה, ואז קם ונשק לבתו על לחיה. "תשובות יפות כל-כך לא מצאתי באף ספר עתיק". הוא הזמין אותה אל הערוגה הקטנה ולקח איתו את הספר העתיק היחיד שלא נשמר בספרייה, הספר שעל כריכתו הבלויה כתוב בקטן: "מאת: אבא ואמא".

"בספר הזה יש תשובות לכל השאלות הטובות", המשיך האב, "אלה שאין עליהן תשובות בספרים העתיקים. תמיד כששאלת שאלה כזו ביקשתי זמן לחשוב עליה רק כדי למצוא את התשובה בספר של אבא ואמא. אני מודה שלא תמיד התשובות נשמעו לי נכונות, אבל לא ידעתי מה אוכל לעשות עוד".

הוא פתח את הספר בעמוד הראשון המלא בהקדשות עתיקות - כבר דורות רבים לא נכתבו הקדשות חדשות - ובהקדשה כתב: "לבתי הגיבורה, תודה על תשובה לשאלה היחידה שנשארה פתוחה". והסביר: "הספר הזה אמנם מלא בתשובות, אולם יש בו שאלה אחת שאין עליה תשובה: מה פשר המשפט 'נכתב מפי הגבורה', המופיע בסופו של כל אחד מן הספרים העתיקים? היום הבנתי. כדי לקבל את זה שמשוהו חסר בספרים העתיקים צריך אומץ רב. הגבורה היא חיפוש תשובות בלב, ויותר מזה - כתיבתן בספר. הגבורה היא התגברות על הענותות".

עזרא ברום

צילום: Mateusz Stachowski

היה היתה משפחה שהתגוררה בכפר קטן, והתפרנסה מעיבודה של חלקת האדמה המשפחתית. כל בני הבית עסקו בעבודה החקלאית המפרכת, למעט בת אחת, לילך שמה. על לילך הוטל הטיפול בערוגה קטנה, סמוכה לבית, וביתר הזמן היה עליה ללמוד מהספרים העתיקים שהיו בספרייה הגדולה.

לילך, כבת למשפחה של חקלאים, היתה חרוצה מאוד. מדי יום ביומו השכימה עם שחר, השקתה וטיפלה בערוגה, ולאחר מכן ירבה בספרייה המשפחתית ושקדה על לימוד הספרים העתיקים. בכל פעם שהתעוררה אצלה שאלה שלא מצאה לה תשובה בספרים, שאלה לילך את הוריה. הם תמיד ידעו את התשובה, ונדמה היה לה שהם יודעים הכל. רק פעם אחת שמעה לילך את אמא אומרת: "אני לא יודעת".

מעט לפני מותם העניקו ההורים לילך ספר מיוחד. על כריכתו החדשה היה כתוב בקטן: "מאת: אבא ואמא".

בנה של לילך החרוץ והחכם נבחר להמשיך את השושלת. הוא - כמו אמו לפניו - טיפל בערוגה הקטנה, ושקד על לימוד הספרים העתיקים. בכל פעם שהתעוררה אצלו שאלה שלא מצאה לה תשובה הוא שאל את אמו. לרוב היא ידעה את התשובה, כי הכירה היטב את הספרים, וכשלא ידעה - היתה פותחת את הספר של אבא ואמא, והתשובה תמיד היתה שם.

כאשר הרגישה שכנה מוכן, היא לקחה אותו לערוגה הקטנה והעניקה לו את הספר. בעמוד הראשון היא כתבה לו הקדשה.

כך חלפו השנים וחלפו הדורות, ויום אחד באה בת לאביה ואמרה: "אבא, בזמן האחרון אני מרגישה שהתשובות שלך מעט מתחמקות. הן לא ממש מתאימות לשאלות שאני שואלת. חיפשתי את התשובות בספרים העתיקים ולא מצאתי. בסופו של דבר אני חושבת שמצאתי את התשובות במקום אחר".

"מקום אחר?", הגיב האב בהפתעה, "התשובות תמיד נמצאות בספרים! תני לי רגע

לא מצליח לשים יד על עלון השבת עד אחרי קריאת התורה?

ניתן לקבל את מקורי גס לפני שבת
לתא הדוא"ל הפרטי שלך לאחר הרשמה
באתר החדש של מקור ראשון

www.jtimes.co.il
או לצפות ישירות באתר, בדף הבית.

ובקרוב - בגרסה מורחבת (גם לחובבי שחמט!)

